

סוריה

תנועת הרוצחים

"לבד?"

"לא, מר סטן נמצא כאן!"

שיחה היסטורית זו התקיימה בדמשק, ב-1949. האיש רחבי-הכתפיים היה ג'ורג' עבד-אל-מאסיך, לחם באותו יום קרב מיואש נגד יחידה גדולה של ג'נדרמים בלבנון. עבד-אל-מאסיך יצא חי, התראה עם מרעיו במקום מופגש מחוץ לעיר. "מר סטן" היה הסיסמה שבעשורה שנה לפני כן נפגש במיכללה האמריקאית של ביירות עם מורה לשפה גרמנית בשם אנטון סעדה, בנו של מהגר לבנוני לבראזיל. סעדה יום רעיון גדול: הוא לא האמין באחדות הבל-ערבית, אלא במדינה חדשה של "סוריה". במושב גיאוגרפי זה כלל, מלבד סוריה הנוכחית, את הלבנון, עיראק, עבר-הירדן וארץ-ישראל.

מוות ביירות. סעדה, חניך נאמן של ה"תנועות הפאשיסטיות", קשר את רעיונו לאידיאולוגיה "סוציאליסטית": חיסול המשטר הפיאודלי, "סוציאליזם" שהבטיח את הכל לפועל, לאיכרים ולבעלי-התעשייה, הפרדת הדת

אלמנה ג'ורג'ט סעדה

"מר סטן נמצא כאן!"

מן המדינה. למפלגתו קרא בשם "המפלגה דסוציאליט האומית של סוריה".

אחרי הקרב בלבנון, דרשה ממשלת אותה מדינה כי סעדה, ששהה בדמשק, יוסגר לה. רודן סוריה באותם הימים הקולונל אל-זעים, הסכים להסגירו. סעדה שמע על ה"מזימה", החליט לברוח, יצא במכונית לגמל לטקיה. אולם, לפי סיפור מעריציו, התחרט באמצע הדרך, החליט למות — מחשש שמא אחרת ייחשב לפתחן. הוא הוצא להורג ביריה כעבור 36 שעות.

מאז הפכה מפלגתו לתנועת-רוצחים. זעים נהרג, בזעקו: "רחמו על ילדי!" החשובה: "לא רחמת על ילדי סעדה!" מעילו המגואל בדם של הרוזן נמסר לאשתו של סעדה, ג'ורג'ט, שהיא חברת הנהלת המפלגה. כעבור זמן קצר נרצח גם ריאד אל סולה, ראש ממ"שלת בלבנון.

מאז היה נדמה שהמפלגה שקטה, חברה נכנסו לפרלמנטים של סוריה וירדן, עתונה היומית שיושג בסוריה. לפני שבועיים התכנסה הנהלה, הכריזה על המפלגה כעל מבצר נגד הקומוניזם, דרשה את איחוד סוריה רבתי, תקפה בחריפות את חוזה מצרית-סוריה שהפריד בין סוריה ועיראק. לא הוזכרה אף בהשמצה אחת: ישראל.

המעוניין. השבוע הסתבר כי מפלגת סעדה חזרה לדרך הרצח. סגן הרמטכ"ל ה"סורי, ראש מדיחיה אדיב שישקלי ועמוד-התחן של החווה עם מצריים, נרצח בדמשק לאור היום במישק כדורגל על-ידי סמל המשטרה הצבאית, חבר המפלגה, שתחאב.

לא היה צורך לאמץ את הדמיון כדי לחפש את המעוניין: מעצמות המערב שתמכו בזמן האחרון מאחורי הקלעים במפלגה הפאשיסטית, ביקשו בעזרתה להכניס את סוריה וה"לבנון למחנה התורכית-עיראקי.

אגדה ושמה קוצר

(המשך מעמוד 7)

קום לצעוק "אמא, אמא!" או "אבא, אבא!" קראו "אריה, אריה!"

הסיסמא: דלילה שמשון!

באישודו נשבר מפעל חייו של קוצר — הפלוגה. לא היו לו חיים מחוצה לה.

מספר המגיד צירה (כיום אלוף צבי צור, ראש אכ"א): "למחרת יום אישודו מצאתיו בחדרו על מיטתו, שבור ומחוסל לחלוטין. בקושי דיבר. בקושי זו בכלל. הוא מתח ביקורת על הפעולה, על הפיקוד. רצה שיטח ררו אותו מפקוד על הפלוגה. פחדתי שיישבר לגמרי אם אשחרר אותו מן הגדוד, שהוא יהיה חלוי באייר. הוא היה די סנטימנטלי, רגשני. מניתי אותו למדריך גדודי. לא היו לו תפקידים מוגדרים. הכוונה היתה לתת לו להסתובב במטה הגדוד."

בגדוד התפשטה השמועה כי אריה קוצר האגדי, איש הברזל, מפקד עשרות פעולות, בכה אותו יום כילד קטן.

יחצק דוידון סבור כי פעולת אישודו היתה רק הקש האחרון ששבר את הגב, וכי העייפות המצטברת של הפעולות הרצופות הכשירו בלבו של קוצר את הקרקע למשבר.

משך חודש פעל קוצר כמדריך. בפנסק קטן רשם עשרות פרטים כדי להזכירם לעצמו: מו: לשלוח אנשים לקורס להעביר אמונים של חבישה ("הכרחי!") להזמין בק"ב בוקי מולוטוב, להביא חובשים חדשים. הפרט האחרון הרשום בפנסק: "הסיסמא דלילה שמשון. היציאה ב-10.30."

חמש מלים

את אשר מסתתר מאחורי חמש מלים אלה אפשר לתאר בספר. אפשר לתאר גם בעובד דות יבשות:

באותו לילה עמדה פלוגה א', ששורתיה מולאו מתוש ושעליה פקד עתה מפקד אחר, להתקף את הכפר בית-עפא, כחלק מן ה"מערכה הגורלית על נגבה הסמוכה. שועלי-שמשון היו צריכים לפתוח באש מקלעי ה"גיפים שלהם מכיוון שני לרתק את מגיני הכפר.

קוצר, שהיה צריך להיות במחנה הגדוד, לא החזיק מעמד, בא בלי כל סיבה למטה ה"קרבי. שם נתקבלה ההודעה כי הגיפים לא הגיעו למקום הנכון לא ריתקו את המצרים. אותה שעה חזרו הגיפים שאיבדו את קשר האלוטו, לקבל הוראות.

אריה קוצר עלה על גיפ, הוביל את השו"עלים אל מבואות הכפר, נתן מכת'אש כפי שהשועלים המנוסים לא ראו עוד כדוגמתה. אחר חזר למטה. שם נמסר לו כי הכפר נכ"ב, וכי נמצא בו שלל רב של נושאי-מק"לעים. קוצר והגיפים, יחד עם מכונית-משא כבדה של הסדנה, יצאו לקחתו.

שמחים ורגועים, במצב-רוח של גמרי פעולה, נכנסו הגיפים לתוך הכפר, בדרך הראשית, ששני צדדיה היו ממוקשים. פתאום ניתכה עליהם אש רצחנית מכל הצדדים. ה"מומים נצמדו האנשים לקירות. איש אחד קם, קרא "שמשון ודלילה", ויודא כך שה"יורים הם אינם מאנשי הגדוד, עלה על גג, האיר בידו בפנס, קפץ למטה לפני שהחלל התמלא שריקות כדורים. היה זה אריה קוצר. הוא לבדו ניחש את אשר קרה: פלוגה-הרג לים כבר נסוגה, בגלל התקרבות זריחת השחר.

איש מקומץ האנשים שהיו באותה פעולה לא יישכח את הקול השקט שפקד, כמו במג"רש אימונים: "גיפ ראשון — לעלות ולנ"סוע!" בעל כורחה, כשיצר הקיום העצמי מצווה עליהם לשכב ולהסתיר את עצמם, קמו האנשים, התניעו את הגיפ, דהרו ה"חוצה, מלווים פגזים ירוקים מאירים באור פוספור. שוב פקודה שקטה, חודרת, ושוב יצא גיפ. אחד-אחד יצאו הגיפים ומכונית המשא מבעד לאש התופת. איש לא נפגע.

איש — מלבד אריה קוצר והאפסנאיה"גדודי משה ונצובר, שישב לידו. הגיפ הלפני-אחרון, נהוג בידי הכדורגלן אריה בנדורי, כיום שוער מכבי תל-אביב, סטה בחוץ מן השביל, מוקש ריסק את גלגליו האחוריים. מוכה-הלם, מבלי לדעת את אשר קוד עושה, הוביל בנדורי את הגיפ בהתנעה קדמית, על שני גלגלים, עד לנגבה. שני יושבי הגיפ שישבו מאחור נעלמו. השחר זרח, מנע חיפושים.

אריה קוצר, האיש שלא השאיר מעולם פצוע מאחוריו, נשאר בשדה.

ישר חיה HAIFA CURIER

חיתה נסעה לדודה

לאחר שבועות רבים רבים בהם זכו אך ורק מבוזרים להזדהות בצילומי הישיר וזכות בפרס, הגיעה סוף סוף, שעתם של הידדים.

חיותה נוביקוב בת ה-13, כבר בגיל זה היא עצמה מושכת בעט ומפרממת את רשימותיה דרך-קבע ב"הארץ שלנו". נסעה לביקור אצל דודתה בחיפה, בחרה לצורך זה את הישיר מפני שכאשר נוסעים בו אפשר לנצל את הזמן לקריאה, מבלי להיטלטל יתר על המידה. אולם אם כי חיותה היא קוראת עתונים מושבעת, הרי לא היא עצמה יזתה את צילומה משום שגליון "העולם הזה" מוכא הביתה על-ידי אביה רק ביום שישו היו אליה עשרות חברה וחברותיה לכותה שכשרו זה ביום רביעי אחר-הצהריים. בשמחה ובצהלה, כי היא הופיעה בצילומי המוחית של הישיר.

יום חמישי, 21.4.55, 12.30

יום ששי, 22.4.55, 10.15

אתה, אחד מאלפי הנוסעים מדי יום בקו הישיר מתל-אביב לחיפה ומחיפה לתל-אביב, אותו מקיים אנד בדייקנות, נוחיות ומהירות, תוכל גם כן לזכות בפרסי היהוי. לנוסע הראשון בתמונות שלמעלה שיבוא ויזוה עצמו במערכת הנוסע הזה, תל-אביב, רחוב גליקסון 8, יוענק פרס של 15 ל"י במוזמן. השני במזדהים יזכה בפרס של ל"י במוזמן.